

Is er ruimte voor vrouwelijke lidmaten in onze kerkenraad?

- mag het volgens de Bijbel?
- is het gewenst (wijs) in onze situatie?

Ik voer veel huwelijksgesprekken (laatste tijd minder over het huwelijksformulier want dat gebeurt in de huwelijks catechese). Dan spreek ik altijd over de door God gewilde orde tussen man en vrouw. Die orde werkt door op alle terreinen. In het kader van het huwelijk gaat het dan over het hoofd zijn van de man. Efeze 5:21-33. Hoe leg je dit vandaag uit? Hoofd is niet: baas. Wel een eigen rol, namelijk die van Christus. Paulus gebruikt dit beeld om de *bestaande* maatschappelijke verhoudingen anders in te vullen. Zo interpreteer ik het: aansluiting bij de orde in de samenleving en invulling vanuit Christus.

Wij praten nu over vrouwen in de kerkenraad omdat er ontwikkelingen zijn in de samenleving en ook in de kerk. Vrouwen doen volop mee: catechese, kringleiding, vorming en toerusting, voorbede in de eredienst. Ze zwijgen niet maar spreken. Hoe zit het dan met de teksten waarin staat dat vrouwen moeten zwijgen en zich rustig houden.

Ik ga die teksten nu na.

1 Korinte 14 (en 11)

Hoofdstuk 14. Vrouwen moeten zwijgen tijdens de samenkomst, want: het is een schande voor een vrouw als ze tijdens een samenkomst spreekt (het woord voert). Een schande, dat wil zeggen: in tegenspraak met de heersende moraal. Kennelijk gaat het hier om iets dat in brede kring als iets ongepast werd beschouwd. Wat is er dan zo ongepast? Dat ze iets zegt in de samenkomst?

Zie 1 Korinte 11:5 Daar gaat het over bidden en profeteren door vrouwen, namelijk in de samenkomst. Dus: ze hoeven niet te zwijgen. Hoe los je deze tegenspraak op? Vanuit de context. In hoofdstuk 11 gaat het erom dat vrouwen zich uiten in het besef van hun positie. Niet rol-doorbrekend maar binnen de ordening die aanvaard is. Waar Paulus in 1 Korinte steeds op uit is, is het inperken van allerlei uitingen die wel gelovig zijn maar niet opbouwen (tongentaal bv). Het gaat om de opbouw van de gemeente: daarin hebben mannen en vrouwen samen een taak maar in hun eigen rol. Het bedekken van het hoofd duidt daarop (prostituées droegen hun haren los).

Het is een schande, als ze haar hoofd niet bedekt – dan is ze net als een kaalgeschoren vrouw...

Die schande is er ook als vrouwen 'spreken' in de samenkomst. Het moet hier wel gaan om een spreken waarbij de orde en de opbouw verstoord worden. Hoe je dat precies moet duiden is niet eenvoudig; we weten niet precies hoe die samenkomsten verliepen. Duidelijk is dat vrouwen een plaats krijgen en tegelijk dat de orde in de samenleving niet doorbroken wordt. Vers 15: misschien dat het zwijgen slaat op steeds maar vragen stellen die de opbouw niet dienen (vgl een

opmerking in 2 Timoteüs 3: **6** *Sommigen van hen dringen zich op aan hele families en krijgen dan vrouwen in hun macht die met zonde beladen zijn en door allerlei begeerten worden gedreven, 7 die almaar willen leren maar nooit in staat zullen zijn de waarheid te kennen.*)

Paulus voert ook aan, dat de torah zegt dat de vrouw ondergeschikt is. Maar waar staat dat dan? Daarover komen we meer aan de weet in 1 Timoteüs 2.

1 Timoteüs 2

De bepaling van vers 9 heeft ook betrekking op de samenkomst (en op het bidden); dit wordt duidelijk uit het begin (evenzo). Dezelfde parallelie dus als in 1 Korinte. In vers 9vv gaat het niet alleen over kleding en uiterlijk maar over een bepaalde gezindheid die ook in je uiterlijk blijkt. Sober en ingetogen: bescheiden en bezonnen (dus niet gedwee of mak).

Niet opvallen: niet de aandacht afleiden van het vereren van God. NB bij mannen is wrok en twist de valkuil; bij vrouwen kennelijk het aandacht trekken. Overigens waren deze normen ook gangbaar in heidense kringen.

11,12. kennelijk hoort dat bij het voorafgaande. Vrouwen moeten niet alle aandacht op zich richten – misschien is dit een afgrenzing naar heidense rituelen waarin vrouwen een vooraanstaande plaats innamen en die zich kenmerkten door hevige aandoeningen. Vrouwen moeten hun plaats weten, niet als dom blondje (ze laten zich onderwijzen) maar niet in de rol van gezag claimen over de man. Onderwijzen is eenvoudig ondenkbaar: dat een man door een vrouw zou worden onderricht... Onderwijzen betekent meer dan info geven, het is ook: problemen aansnijden, beslissingen nemen en een meningsgeschil beslechten. Bescheiden: lett. in stilte. Het belang hiervan is: geen opgewonden toestanden. Ditzelfde woord in 2 Thessalonicenzen 3:12 (daar gaat het over mensen die niet werken (sektarische toekomstverwachting) – ook die moeten ‘in stilheid’ hun gewone werk doen.

Ik denk, dat de achtergrond van deze teksten een overspannen christen zijn is. Een verkeerde conclusie uit Galaten 3:28 (lezen).

Maar Paulus legt ook een link naar de orde die er altijd geweest is: eerst Adam, daarna Eva. En bij de zondeval net andersom. In Romeinen 5:14 wordt van Adam gezegd dat hij overtrad (hij is de oervader van alle zondaren); dat hier op het misleid worden van Eva de nadruk ligt heeft te maken met wat kennelijk als de valkuil van de vrouw gezien wordt: zij is de eerste invalspoort voor de verleiding (zoals bij Salomo).

Heeft zo'n woord gezag? Het is een manier van bijbellezen die we van de rabbijnen kennen en die in die tijd volstrekt gebruikelijk was. Mij overtuigt zo'n redenering niet 1-2-3. Maar wie meer licht heeft mag het zeggen.

15. Wat oordeel was (het baren met pijn) wordt nu redding. Daar zie je dus opnieuw dat bestaande verhoudingen in Christus ‘opgeheven’ worden – zonder daarmee verdonkeremaand te worden.

Je krijgt de indruk dat Paulus vooral bezig is met het aangeven van een orde die opbouwend is en waarin mannen en vrouwen hun plaats moeten weten. Ik beschouw deze teksten niet als geboden voor alle tijden en situaties.

Want het Nieuwe Testament kent veel positieve teksten waarin vrouwen in de verbreiding van het evangelie en in de opbouw van de gemeente een rol spelen. De vrouwen op de Paasmorgen: zij moeten het gaan vertellen aan de apostelen. Mannen en vrouwen krijgen samen deel aan de gaven van de Geest. *Uw zonen en dochters zullen profeteren*. Paulus noemt veel medewerkers, ook vrouwen 'die met mij gestreden hebben voor het evangelie' (Filippenzen 4:3). Ik wees al op Galaten 3:28. Hier zien we hetzelfde als bij de slaven: in de Heer zijn ze al vrij – maar toch moeten ze in principe bij hun meester blijven. Zo is het ook met vrouwen: in Christus zijn ze bevrijd uit hun onderdrukte positie - toch moeten ze die vrijheid niet gebruiken om onrust te zaaien.

Nu zijn we niet meer in een samenleving waarin het schandelijk voor een vrouw is om in de samenkomst te spreken. We zijn terecht gekomen in een situatie van bijna de omgekeerde wereld: alleen nog vrouwen in kerkenraden. Dat doet denken aan de dagen van Debora, waarin niet mannen maar een vrouw de leiding kreeg over Israël en recht sprak. Zo is het in onze situatie niet maar ook wij leven als mensen van de 21^e eeuw.

Wij moeten ons nu afvragen wat de opbouw van de gemeente dient en dus de eer van God. Voor mij is de vraag niet of het mag van de Bijbel (ik geloof dat het mag) maar wat nu goed is. En ook hoe binnen de ambten de onderscheiden rol van mannen en vrouwen bewaard kan blijven.

Daarvoor moeten we ook een keer praten over het ambt: hoe zien we dat? Maar dat moet een andere keer.